

nia, quibus moventur, collecta dirigere: ut quidquid de hac re contradicitur, quatenus refelli, vel si id non potest, tolerari deberet, audirem. Sed quia neutrum ex voto provenit, malui quomodo potui hæc comprehensa dirigere, quam penitus de tanta quorundam contradictione reticere. Sunt ex parte tales personæ, ut his consuetudine ecclesiastica laicos summam reverentiam necesse sit exhibere. Quod quidem ita curavimus Deo juvante servare, ut cum opus fuit non taceremus, quæ ad quæstionis hujus assertionem exiguitas nostrarum virium suggererat. Sed nunc summam quantum festinatio perlatoris admisit, hæc velut commonendo suggesti. Tuæ sanctæ prudentiæ est dispicere quid facto opus sit, ut talium et tantorum superetur vel temperetur intentio. Cui ego jam parum prodesse existimo te reddere rationem, nisi et addatur auctoritas, quam transgredi infatigabiliter contentiosa corda non possint. Sed plane illud tacere non debeo, quod se dicant tuam sanctitatem, hoc excepto, in factis et dictis omnibus admirari. Tuum erit decernere, quomodo sit in hoc eorum contradictio toleranda. Nec mireris quod aliter vel aliqua in hac epistola addidi, quantum puto, quæ in superiore non dixeram: talis est enim nunc eorum definitio, præter illa quæ per festinationem aut oblivionem fortasse præterii.

X. Libros, cum editi fuerint, quos de universo opere tuo moliris, quæso habere mereamur: maxime ut per eorum auctoritatem, si qua tibi in tuis displicent, a dignitate tui nominis jam non trepidi sequestremus. Librum etiam *de Gratia et Libero arbitrio* non habemus: superest ut eum, quia utilem quæstioni confidimus, mereamur accipere. Nolo autem sanctitas tua sic me arbitretur hæc scribere, quasi de iis quæ nunc edidisti, ego dubitem. Sufficiat mihi poena mea, quod a præsen-

tiæ tuæ deliciis exulatus, ubi salubribus tuis uberibus nutriebar, non solum absentia tua crucior, verumetiam pervicacia quorundam, qui non tantum manifesta respuunt, sed etiam non intellecta reprehendunt. Cæterum hac suspitione in tantum careo, ut potius infirmitatem meam, qua tales parum patienter fero, notabilem putem. Qualiter autem ad hæc consulendum judices, ut dixi tuæ sapientiæ derelinquo. Nam ad me hoc pertinere credidi, pro ea quam Christo vel tibi debeo charitate, ut quæ in quæstionem veniunt, non tacerem. Quidquid pro ea gratia, quam in te pusilli cum magnis miramur, volueris aut valueris, gratissime accipiemus tanquam a nobis charissima et reverentissima auctoritate decretum. Sane quia urgente perlatore, timui ne vel non omnia, vel hæc ipsa minus digne, conscius mearum virium, possem dirigere; egi cum viro¹, tum moribus tum eloquio et studio claro, ut quanta posset collecta suis litteris intimaret: quas conjunctas his destinare curavi. Est enim talis qui etiam præter hanc necessitatem, dignus tuæ sanctitatis notitia judicetur. Sanctus Leontius diaconus cultor tuus, cum meis parentibus multum te salutat. Memorem mei paternitatem tuam Dominus Christus Ecclesiæ suæ annis pluribus donare dignetur Domine pater. *Et infra*: Sciat sanctitas tua, fratrem meum, cujus maxime causa hinc discessimus, cum matrona sua ex consensu perfectam Deo continentiam devovisse. Unde rogamus sanctitatem tuam, ut orare digneris, quo hoc ipsum in eis Dominus confirmare, et custodire dignetur. »

¹ Prosperum intelligere videtur, cujus præcedit epistola.

EPISTOLA CCXXVII¹.

AUGUSTINUS ALYPIO SENI.

*Augustinus Alypio seni, de Gabiniano recens baptizato;
et de Dioscoro miraculis converso ad Christianis-
mum.*

FRATER Paulus hic est incolumis, apportat negotiorum suorum secundas curas; præstabit Dominus ut etiam ipse ultimæ sint. Multum vos salutat, et narrat gaudia de Gabiniano, quod ab illa sua causa misericordia Dei liberatus, non solum Christianus, sed etiam fidelis sit valde bonus, per Pascha proxime baptizatus, in corde atque in ore habens gratiam, quam percepit. Quantum eum desiderem, quando explicabo? sed nosti ut eum diligam. Archiater etiam Dioscorus Christianus fidelis est, simul gratiam consecutus: audi etiam quemadmodum: (neque enim cervicula illa vel lingua, nisi aliquo prodigio domaretur.) Filia ejus in qua unica acquiescebat, ægrotabat, et usque ad totam desperationem salutis temporalis, eodem ipso patre renuntiante, pervenit. Dicitur ergo, et constat, cum mihi hoc et ante fratris Pauli reditum, Comes peregrinus, vir laudabilis et bene Christianus, qui cum eis eodem tempore baptizatus est, indicarit. Dicitur ergo ille senex tandem conversus ad implorandam Christi misericordiam, voto se obligasse,

¹ Alias LXVII. quæ autem 227 erat, nunc 124. — Scripta forte an. 428 aut 429, post Pascha.

Christianum fore, si illam salvam videret: factum est. At ille quod voverat dissimulabat exolvere: sed adhuc manus excelsa. Nam repentina cæcitate suffunditur: statimque venit in mentem unde illud esset: exclamavit confitens, atque iterum vovit, se recepto lumine implenturum esse quod voverat. Recepit, implevit; et adhuc manus excelsa. Symbolum non tenterat, aut fortasse tenere recusaverat, et se non potuisse excusaverat: Deus viderat. Jam tum post festa omnia receptionis suæ in paralysim solvitur multis ac pene omnibus membris, et etiam lingua. Tunc somnio admonitus confitetur per scripturam, ob hoc sibi dictum esse accidisse, quod symbolum non reddiderit. Post illam confessionem redduntur officia omnium membrorum, nisi linguæ solius: se tamen didicisse symbolum, ideoque memoria jam tenere nihilominus in eadem tentatione litteris factus est: sicque omnis est ab eo deleta nugacitas, quæ, ut se, multum decolorabat naturalem quamdam ejus benignitatem, eumque insultantem Christianis faciebat valde sacrilegum. Quid dicam, nisi, Domino hymnum canamus, et superexaltemus eum in sæcula. Amen?

EPISTOLA CCXXVIII¹.

Sancto fratri et coepiscopo HONORATO (24) AUGUSTINUS in
Domino salutem.

*Augustinus Honorato, docens quandonam episcopo sive
clericis fugere liceat imminente obsidionis aut excidii
periculo.*

I. CHARITATI tuæ misso exemplo epistolæ, quam fratri
Quodvultdeo nostro coepiscopo scripsi, putabam me
hoc onere caruisse, quod mihi imposuisti, quærendo
consilium quid in his periculis, quæ tempora nostra in-
venerunt, facere debeatis. Quamvis enim epistolam illam
breviter scripserim, nihil me tamen prætermisisse arbi-
tror, quod et respondenti dicere, et quærenti audire
sufficeret: quandoquidem dixi, nec eos esse prohiben-
dos, qui ad loca, si possunt, munita migrare deside-
rant; et ministerii nostri vincula, quibus nos Christi
charitas alligavit, ne deseramus ecclesias, quibus ser-
vire debemus, non esse rumpenda. Ista quippe verba
sunt, quæ in illa epistola posui². Restat ergo, inquam,
ut nos quorum ministerium quantulæcumque plebi Dei
ubi sumus manenti, ita necessarium est, ut sine hoc eam
non oporteat remanere, dicamus Domino, « Esto nobis
» in Deum protectorem et in locum munitum³. »

II. Sed hoc consilium tibi propterea non sufficit, ut

¹ Alias CLXXX. quæ autem 228 erat, nunc 114. — Scripta circa an. 428
aut 429. — ² Epistola ad Quodvultdeum episcopum, quæ non extat. —
³ Psal. xxx, 3.

scribis, ne contra Domini præceptum vel exemplum fa-
cere nitamur, ubi fugiendum esse de civitate in civitatem
monet. Recolimus enim verba dicentis, « Cum autem
» persequentur vos in civitate ista, fugite in aliam¹. »
Quis autem credat ita hoc Dominum fieri voluisse, ut
necessario ministerio, sine quo vivere nequeunt, dese-
rantur greges, quos suo sanguine comparavit? Numquid
hoc fecit ipse, quando portantibus parentibus in Ægyp-
tum parvulus fugit², qui nundum ecclesias congregave-
rat, quas ab eo desertas fuisse dicamus? Numquid
quando Apostolus Paulus, ne illum comprehenderet
inimicus per fenestram in sporta submissus est³, et effu-
git manus ejus, deserta est quæ ibi erat ecclesia neces-
sario ministerio, et non ab aliis fratribus ibidem consti-
tutis quod oportebat impletum est? Eis quippe volentibus
hoc Apostolus fecerat, ut se ipsum servaret Ecclesiæ,
quem proprie persecutor ille quærebat. Faciant ergo
servi Christi, ministri verbi et sacramenti ejus, quod
præcepit sive permisit. Fugiant omnino de civitate in
civitatem, quando eorum quisquam specialiter a perse-
cutoribus quæritur, ut ab aliis, qui non ita requiruntur,
non deseratur Ecclesia, sed præbeant cibaria conservis
suis, quos aliter vivere non posse noverunt. Cum autem
omnium, id est, episcoporum, clericorum et laïcorum est
commune periculum, hi qui aliis indigent, non dese-
rantur ab his quibus indigent. Aut igitur ad loca munita
omnes transeant; aut qui habent remanendi necessitatem,
non relinquuntur ab eis, per quos illorum est ecclesias-
tica supplenda necessitas, ut aut pariter vivant, aut
pariter sufferant, quod eos paterfamilias volet perpeti.

III. Quod si contigerit, ut sive alii minus, alii ma-
jus, sive omnes æqualiter patiantur qui eorum sint, qui

¹ Matth. x, 23. — ² Id. ii, 14. — ³ 2 Cor. xi, 33.

pro aliis patiuntur apparet, illi scilicet qui cum se possent talibus malis eripere fugiendo, ne aliorum necessitatem desererent, manere maluerunt. Hinc maxime probatur illa charitas quam Joannes apostolus commendat, dicens, « Sicut Christus animam suam pro nobis posuit, » sic et nos debemus animas pro fratribus ponere¹. » Nam qui fugiunt, vel suis devincti necessitatibus fugere non possunt, si comprehensi patiuntur, pro se ipsis, non pro fratribus, utique patiuntur. Qui vero propterea patiuntur, quia fratres, qui eis ad Christianam salutem indigebant, deserere noluerunt, sine dubio suas animas pro fratribus ponunt.

IV. Unde illud quod episcopum quemdam dixisse audivimus, [Si Dominus nobis imperavit fugam in eis persecutionibus, ubi potest fructus esse martyrii; quanto magis debemus fugere steriles passiones, quando est barbaricus et hostilis incursus?] verum est quidem et acceptabile, sed his quos ecclesiastici officii non tenent vincula. Nam qui clades hostiles ideo non fugit, cum possit effugere, ne deserat ministerium Christi, sine quo non possunt homines vel fieri vel vivere Christiani, majorem charitatis invenit fructum, quam qui non propter fratres, sed propter se ipsum fugiens atque comprehensus non negat Christum, suscipitque martyrium.

V. Quid est ergo quod in epistola tua priore posuisti? Dicis enim, [Si in ecclesis persistendum est, quid simus nobis vel populo profuturi non video, nisi ut ante oculos nostros viri cadant, foeminae constuprentur, incendiantur ecclesiae, nos ipsi in tormentis deficiamus, cum de nobis quaeritur quod non habemus.] Potens est quidem Deus audire preces familiae suae, et haec, quae

¹ 1 Joann. iii, 16.

formidantur, avertere, nec ideo tamen propter ista, quae incerta sunt, debet nostri officii esse certa desertio, sine quo est plebi certa perniciēs, non in rebus vitae hujus, sed alterius incomparabiliter diligentius sollicitiusque curandae. Nam si certa essent ista mala, quae timentur, ne in locis, in quibus sumus, forte contingant, prius inde fugerent omnes, propter quos ibi manendum est, et nos a manendi necessitate liberos redderent. Non enim quisquam est, qui dicat ministros manere oportere, ubi jam non fuerint quibus necesse sit ministrare. Ita quidam sancti episcopi de Hispania profugerunt, prius plebibus partim fuga lapsis, partim peremptis, partim obsidione consumptis, partim captivitate dispersis: sed multo plures illie manentibus, propter quos manerent, sub eorumdem periculorum densitate manserunt. Et si aliqui deseruerunt plebes suas, hoc est quod dicimus fieri non debere. Neque enim tales docti auctoritate divina; sed humano vel errore decepti, vel timore sunt victi.

VI. Cur enim sibi putant indifferenter obtemperandum esse praeepto, ubi legunt de civitate in civitatem esse fugiendum¹; et mercenarium non exhorrent, qui videt lupum venientem et fugit, quoniam non est ei cura de ovibus²? Cur non istas duas dominicas verasque sententias, unam scilicet ubi fuga sinitur aut jubetur, alteram ubi arguitur atque culpatur, sic intelligere student, ut inter se reperiantur non esse contrariae, sicut non sunt? Et hoc quomodo reperitur, nisi attendatur quod jam superius disputavi, tunc de locis, in quibus sumus, premente persecutione fugiendum esse Christi ministris, quando ibi aut plebs Christi non fuerit, cui ministratur; aut etiam fuerit, et potest impleri per alios necessarium ministerium, quibus eadem non est causa fugiendi; sicut

¹ Matth. x, 23. — ² Joan. x, 12.

in sporta submissus, quod supra memoravi, fugit Apostolus, cum a persecutore proprie ipse quæreretur, aliis utique necessitatem similem non habentibus, a quibus illic ministerium absit ut desereretur Ecclesiæ; sicut fugit sanctus Athanasius Alexandrinus episcopus, cum eum specialiter apprehendere Constantius cuperet imperator, nequaquam a cæteris ministris deserta plebe catholica, quæ in Alexandria commanebat. Cum autem plebs manet, et ministri fugiunt, ministeriumque subtrahitur, quid erit nisi mercenariorum illa fuga damnable, quibus non est cura de ovibus? Veniet enim lupo, non homo, sed diabolus; qui plerumque fideles apostatas esse persuasit, quibus quotidianum ministerium dominici corporis defuit; et peribit infirmus in tua non scientia, sed ignorantia frater, propter quem Christus mortuus est ¹.

VII. Quod autem ad eos attinet, qui in hac re non falluntur errore, sed formidine superantur, quare non potius contra suum timorem Domino miserante atque adjuvante fortiter dimicant, ne mala sine comparatione graviora, quæ multo amplius sunt tremenda, contingant? Fit hoc ubi Dei charitas flagrat, non mundi cupiditas fumat. Charitas enim dicit, « Quis infirmatur, » et non ego infirmor? Quis scandalizatur, et non ego » uror ²? » Sed charitas ex Deo est. Oremus ergo ut ab illo detur, a quo jubetur. Et per hanc magis timeamus ne oves Christi spiritualis nequitiae gladio in corde, quam ne ferro in corpore trucidentur, ubi quodcumque quocumque mortis genere morituri sunt. Magis timeamus ne sensu interiori corrupto, pereat castitas fidei, quam ne foeminae violenter constuprentur in carne. Quia vio-

¹ 1 Cor. VIII, 11. — ² 2 Cor. XI, 29.

lencia non violatur pudicitia, si mente servatur: quoniam nec in carne violatur, quando voluntas patientis sua turpiter carne non utitur, sed sine consensione tolerat quod alius operatur. Magis timeamus ne lapides vivi extinguantur deserentibus nobis, quam ne lapides et ligna terrenorum ædificiorum incendantur præsentibus nobis. Magis timeamus ne membra corporis Christi destituta spiritali victu necentur, quam ne membra corporis nostri oppressa hostili impetu torqueantur. Non quia ista non sunt vitanda cum possunt; sed quia potius ferenda sunt, quando vitari sine impietate non possunt: nisi forte quisquam contenderit non esse ministrum impium, qui tunc subtrahit ministerium pietati necessarium, quando magis est necessarium.

VIII. An non cogitamus, cum ad istorum periculorum pervenitur extrema, nec est potestas ulla fugiendi, quantus in Ecclesia fieri soleat ab utroque sexu, atque ab omni ætate concursus, aliis baptismum flagitantibus, aliis reconciliationem, aliis etiam poenitentiae ipsius actionem, omnibus consolationem et sacramentorum confectionem et erogationem? Ubi si ministri desint, quantum exitium sequitur eos qui de isto sæculo vel non regenerati exeunt, vel ligati? Quantus est etiam luctus fidelium suorum, qui eos secum in vitæ æternæ requie non habebunt? Quantus denique gemitus omnium et quorundam quanta blasphemia de absentia ministeriorum et ministrorum? Vide quid faciat malorum temporalium timor, et quanta in eo sit acquisitio æternorum. Si autem ministri adsint, pro viribus, quas eis Dominus subministrat, omnibus subvenitur; alii baptizantur, alii reconciliantur, nulli Dominici corporis communionem fraudantur, omnes consolantur, ædificantur, exhortantur, ut Deum rogent, qui potens est omnia,

quæ timentur, avertere; parati ad utrumque, ut si non potest ab eis calix iste transire, fiat voluntas ejus, qui mali aliquid non potest velle.

IX. Certe jam vides quod te scripseras non videre, quantum boni consequantur populi Christiani, si in præsentibus malis non eis desit præsentia ministrorum Christi, quorum vides etiam quantum obsit absentia, dum sua quærent non quæ Jesus Christi; nec habent illam de qua dictum est, « Non quærit quæ sua sunt¹; » nec imitantur eum qui dixit, « Non quærens quod mihi » utile, sed quod multis, ut salvi fiant². » Qui etiam persecutoris principis illius insidias non fugisset, nisi se aliis quibus necessarius erat, servare voluisset. Propter quod ait, « Compellor autem ex duobus concupiscentiam habens, dissolvi et esse cum Christo, multo magis optimum; manere autem in carne necessarium propter vos³. »

X. Hic forte dicat, ideo debere Dei ministros fugere talibus imminentibus malis, ut se pro utilitate Ecclesiæ temporibus tranquillioribus servent. Recte hoc fit a quibusdam, quando non desunt alii, per quos suppleatur ecclesiasticum ministerium, ne ab omnibus deseratur; quod fecisse Athanasium supra diximus. Nam quantum necessarium fuerit Ecclesiæ, quantumque profuerit, quod vir ille mansit in carne, catholica fides novit, quæ adversus Arianos hæreticos ore illius et amore defensa est. Sed quando est commune periculum, magisque timendum est, ne quisquam id facere credatur, non consulendi voluntate, sed timore moriendi, magisque fugiendi obsit exemplo, quam vivendi prosit officio, nulla ratione faciendum est. Denique sanctus David, ne se committeret periculis præliorum, et fortassis « Extin-

¹ Philip. II, 21, et I Cor. XIII, 5. — ² I Cor. X, 33. — ³ Philip. I, 23.

» gueretur, sicut ibi dictum est, lucerna Israël⁴, » a suis hoc petentibus sumpsit, non ipse præsumpsit; alioquin multos imitatores fecisset ignaviæ, qui eum crederent hoc fecisse non consideratione utilitatis aliorum, sed suæ perturbatione formidinis.

II. Occurrit autem alia quæstio, quam contemnere non debemus. Si enim hæc utilitas negligenda non est, ut aliqui ministri propterea fugiant imminente aliqua vastitate, ut serventur qui ministrent eis, quos post illam cladem residuos potuerint invenire, quid fiet ubi omnes videntur interituri, nisi aliqui fugiant? Quid si enim hactenus sæviat illa pernicies, ut solos ministros Ecclesiæ persequatur? Quid dicemus, an reliquenda est a ministris fugientibus Ecclesia, ne a morientibus miserabilis relinquatur? Sed si laici non quærentur ad mortem, possunt occultare quoquo modo episcopos et clericos suos, sicut ille adjuverit, in cujus potestate sunt omnia, qui potest et non fugientem per mirabilem conservare potentiam. Sed ideo quærimus quid nos facere debeamus, ne in omnibus expectando divina miracula tentare Dominum judicemur. Non quidem talis est ista tempestas, quando laicorum et clericorum est commune periculum, sicut in navi una commune periculum est mercatorum atque nautarum. Verum absit ut tanti pendenda sit hæc navis nostra, ut debeant eam nautæ, et maxime gubernator, periclitantem deserere, etiam si in scapham transiliendo vel etiam natando possint effugere. Quibus enim metuimus ne nostra desertione pereant, non temporalem mortem; quæ quandoque ventura est, sed æternam, quæ potest, si non caveatur, venire, et potest, si caveatur, etiam non venire, metuimus. In communi autem periculo vitæ hujus cur existimamus; ubicumque fuerit hos-

⁴ I Reg. XXI, 17.

tilis incursum, omnes clericos et non etiam omnes laicos esse morituros, ut simul finiant hanc vitam, cui sunt clerici necessarii? aut cur non speremus sicut laicos aliquos, sic etiam clericos remansuros, a quibus eis necessarium ministerium valeat exhiberi?

XII. Quanquam o si inter Dei ministros inde sit disceptatio, qui eorum maneant, ne fuga omnium, et qui eorum fugiant, ne morte omnium deseratur Ecclesia! Tale quippe certamen erit inter eos, ubi utrique ferveant charitate, et utrique placeant charitati. Quæ disceptatio si aliter non potuerit terminari, quantum mihi videtur, qui maneant et qui fugiant, forte legendi sunt. Qui enim dixerint se potius fugere debere, aut timidi videbuntur, quia imminens malum sustinere noluerunt; aut arrogantes, quia se magis qui servandi essent, necessarios Ecclesie judicarunt. Deinde fortassis ii, qui meliores sunt, eligent pro fratribus animas ponere; et hi servabuntur fugiendo, quorum est minus utilis vita, quia minor consulendi et gubernandi peritia. Qui tamen si pie sapiunt, contradicent eis, quos vident et vivere potius oportere, et magis mori malle, quam fugere. Ideo sicut scriptum est: « Contra- » dictiones sedat sortitio, et inter potentes definit¹. » Melius enim Deus in hujuscemodi ambagibus, quam homines judicat, sive dignetur ad passionis fructum vocare meliores, et parcere infirmis, sive istos facere ad mala ferenda fortiores, et huic vitæ subtrahere, quorum non potest Dei Ecclesie tantum quantum illorum vita prodesse. Res quidem fiet minus usitata, si fiat ista sortitio; sed si facta fuerit, quis eam reprehendere audebit? Quis non eam nisi imperitus, aut invidus, congrua prædicatione laudabit? Quod si non placet facere, cujus facti non occurrit exemplum, nullius fuga faciat ut Ecclesie ministerium, maxime in tantis periculis necessarium ac de-

¹ Prov. xviii, 18.

bitum, desit. Nemo excipiat personam suam, ut si aliqua gratia videtur excellere, ideo se dicat vita, et ob hoc fuga, esse digniorem. Quisquis enim hoc putat nimium sibi placet. Quisquis autem etiam hoc dicit, omnibus displicet.

XIII. Sunt sane qui arbitrantur episcopos et clericos non fugientes in talibus periculis, sed manentes, facere ut plebes decipiantur, cum ideo non fugiunt, quia manere suos præpositos cernunt. Sed facile est hanc responsionem vel invidiam declinare, alloquendo easdem plebes, atque dicendo, Non vos decipiat, quod de loco isto non fugimus. Non enim propter nos, sed propter vos potius hic manemus, ne vobis non ministremus quidquid salutis vestræ, quæ in Christo est, novimus necessarium. Si ergo fugere volueritis, et nos ab istis, quibus tenemur, vinculis solvistis. Quod tunc puto esse dicendum, quando vere videtur utile esse ad loca tutiora migrare. Quo audito si vel omnes vel aliqui dixerint, In illius potestate sumus; cujus iram nullus quocumque vadit, evadit; cujus misericordiam, ubicumque sit, potest invenire, qui nusquam vult ire, sive certis necessitatibus impeditus, sive laborare nolens ad incerta suffugia, et non hoc ad finienda, sed ad mutanda pericula: procul dubio isti deserendi non sunt ministerio Christiano. Si autem audito abire maluerint, nec illis manendum est, qui propter illos manebant; quia ibi jam non sunt propter quos manere adhuc debeant.

XIV. Quicumque igitur isto modo fugit, ut Ecclesie necessarium ministerium illo fugiente non desit, facit quod Dominus præcepit, sive permisit. Qui autem sic fugit, ut gregi Christi ea, quibus spiritaliter vivit, alimenta subtrahantur; mercenarius ille est qui videt lupum venientem, et fugit, quoniam non est ei cura de ovibus. Hæc tibi, quia me consuluisti, frater dilectissime, qua